

**Miejsko-Gminny Ośrodek
Pomocy Społecznej w Lubawce**

**Ocena zasobów pomocy społecznej
na rok 2011 dla gminy Lubawka**

Autorzy:

Kierownik MGOPS w Lubawce
mgr Alina Lewandowska
Inspektor ds. administracyjnych i
pomocy społecznej
mgr Roksana Nasypana

1	WPROWADZENIE	4
2	OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE	5
2.1	Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	5
2.2	Dane o korzystających z pomocy społecznej	6
2.3	Wybrane usługi pomocy społecznej	15
2.4	Instytucje pomocy społecznej	16
2.5	Zwiększenie zasobu pomocy społecznej	18
2.6	Kadra ośrodków pomocy społecznej	23
2.7	Koszty prowadzenia i utrzymania zasobu pomocy społecznej	24
2.8	Środki finansowe na zadania własne i zlecone w obszarze pomocy społecznej	26
2.9	Współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadania zlecone w obszarze pomocy społecznej	28
2.10	Wskaźniki oceny zasobów pomocy społecznej	29
2.10.1	Wskaźnik wykształcenia pracowników socjalnych	29
2.10.2	Wskaźnik profesjonalizacji kadry ośrodka	29
2.10.3	Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych I	29
2.10.4	Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych II	30
2.10.5	Wskaźnik wolontariatu w OPS	30
2.10.6	Wskaźnik zatrudnienia subsydiowanego OPS	30
2.10.7	Wskaźnik funkcji administracyjnych ośrodka (biurokratyzacji)	31
2.10.8	Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej I	31
2.10.9	Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej II	31
2.10.10	Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej III	32
2.10.11	Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej IV	32
2.10.12	Wskaźnik zespołów pracy socjalnej i integracji społecznej	32
2.10.13	Wskaźnik utrzymania OPS	33
2.10.14	Wskaźnik wydatków na inwestycje	33
2.10.15	Wskaźnik aktywności OPS na rzecz lokalnej społeczności	33
2.10.16	Wskaźnik deprywacji lokalnej	34
2.10.17	Wskaźnik pomocy pieniężnej	34
2.10.18	Wskaźnik pomocy z powodu ubóstwa	34
2.10.19	Wskaźnik bezrobocia w gminie	35
2.10.20	Wskaźnik pomocy z powodu bezrobocia	35
2.10.21	Wskaźnik II pomocy z powodu bezrobocia	35
2.10.22	Wskaźnik pomocy z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby	36
2.10.23	Wskaźnik pomocy z powodu niepełnosprawności	36
2.10.24	Wskaźnik pomocy z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej	36
2.10.25	Wskaźnik pomocy z powodu bezdomności	37
2.10.26	Wskaźnik indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności	37
2.10.27	Wskaźnik pomocy z powodu alkoholizmu	37
2.10.28	Wskaźnik pomocy z powodu narkomanii	38
2.10.29	Wskaźnik niebieskiej karty	38
2.10.30	Wskaźnik korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych	38
2.10.31	Wskaźnik korzystających z usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	40
2.10.32	Wskaźnik reintegracji społeczno-zawodowej	42
2.10.33	Wskaźnik zaspokojenia potrzeb mieszkalnictwa socjalnego	42
2.10.34	Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w domach pomocy społecznej o zasięgu gminnym	43
2.10.35	Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w mieszkaniach chronionych	43
2.10.36	Wskaźnik miejsc dla bezdomnych	43
2.10.37	Wskaźnik kontraktu socjalnego	44
2.10.38	Wskaźnik wysokości zasiłku stałego dla osoby samotnie gosp.	44
2.10.39	Wskaźnik wysokości zasiłku stałego dla osoby pozostającej w rodzinie	44
2.10.40	Wskaźnik wysokości zasiłku okresowego	45
2.10.41	Wskaźnik wysokości zasiłku celowego na osobę	46
2.10.42	Wskaźnik częstotliwości zasiłku stałego dla osoby samotnie gosp.	46

2.10.43	Wskaźnik częstotliwości zasiłku stałego dla osoby pozostającej w rodzinie	47
2.10.44	Wskaźnik częstotliwości zasiłku okresowego	47
2.10.45	Wskaźnik odmów	49
2.10.46	Wskaźnik odmów z powodu nie spełnienia kryterium dochodowego	49
2.10.47	Wskaźnik odmów z powodu braku środków	49
3	WNIOSKI KOŃCOWE	51

1. WPROWADZENIE

W związku z nowelizacją w 2011r. ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Z 2009r. nr 175, poz. 1362, z późn. zm.), która wprowadziła obowiązek przygotowania corocznie przez gminy, powiaty i samorządy województw oceny zasobów pomocy społecznej, po raz pierwszy przekazujemy Państwu przygotowaną przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce „Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2011 dla Gminy Lubawka”. Ocena ta będzie podstawą planowania budżetu na następny rok i zastąpi od 2012 r. przygotowywany przez jednostki samorządu terytorialnego bilans potrzeb pomocy społecznej.

Niniejsze opracowanie, składające się z części opisowej, tabelarycznej oraz wskaźników, zawiera ocenę zasobów pomocy społecznej, w skład której wchodzi między innymi: dane o sytuacji demograficznej i społecznej gminy, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień infrastruktury, dane o korzystających z pomocy społecznej, usługach pomocy społecznej, instytucjach pomocy społecznej, kadrze ośrodka pomocy społecznej, organizacjach pozarządowych oraz dane dotyczące nakładów finansowych na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący.

Sprawnie i skutecznie działające podmioty realizujące zadania w obszarze pomocy społecznej wymagają nie tylko odpowiedniego wyposażenia w wyżej wymienione zasoby, ale i ich odpowiedniej do potrzeb jakości. Mamy nadzieję, że zawarte w opracowaniu dane staną się cennym zbiorem informacji wykorzystywanym na poziomie lokalnym do określania kierunków zmian polityki społecznej, z korzyścią dla osób i rodzin potrzebujących wsparcia.

2. OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE

2.1. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

W roku 2009 w Gminie Lubawka zamieszkiwało ogółem 11.439 osób, z czego 5.596 stanowili mężczyźni natomiast 5.843 stanowiły kobiety. W 2010 roku liczba mieszkańców wzrosła o 263 osoby a w kolejnym zmalała o 58 osób. Liczba mężczyzn w badanych okresach była niższa od liczby kobiet i średnio stanowiła 48,80% ogółu mieszkańców. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP zmalała z 839 osób w 2009r. do 815 osób w roku 2011. Mimo malejącej liczby osób zarejestrowanych PUP pojawia się niepokojące zjawisko wzrostu liczby osób bezrobotnych długotrwale czyli osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy. Liczba ta w roku 2009 w stosunku do ogółu zarejestrowanych bezrobotnych stanowiła 33,61%, w roku 2010 45,94%, a w 2011 – 48,97%. Analiza potwierdza, że od 2009 r. do 2011 r. przybywa osób bezrobotnych z prawem do zasiłku. Może to świadczyć, o fakcie zatrudniania osób bezrobotnych przez pracodawców przez okres 1 roku. Przepracowanie tego okresu daje uprawnienia do zasiłku dla bezrobotnych.

Na terenie Gminy wzrosła liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. W 2011r. w stosunku do 2009r. liczba wzrosła o 184 podmioty gospodarcze. tj. o 28,09%

Na przestrzeni lat 2009-2011 liczba mieszkań w zasobie Gminy systematycznie maleje. W stosunku do 2009r. w 2011r. liczba mieszkań zmalała o 54. Prognoza na 2012r. wskazuje dalszy spadek do liczby 74 mieszkań. Jest to efekt sprzedaży mieszkań lokatorom a także przekształcanie mieszkań o niskim standardzie na lokale socjalne. Liczba lokali socjalnych w analizowanym okresie wzrasta. W roku 2009 gmina posiadała 32 lokale socjalne, 2010 liczba ta wzrosła o 27 lokali tj. o 84,38%, a w 2011 r. i w prognozowanym 2012 r. liczba mieszkań socjalnych będzie kształtowała się na tym samym poziomie tj. 58 mieszkań. Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne utrzymuje się na podobnym poziomie. Odpowiednio w latach 2009-2011 liczba ta wynosi: 27, 23, 29 a w prognozie na 2012 rok 22 osoby oczekujące.

Na terenie gminy funkcjonuje 7 placówek oświatowych, do których zalicza się: 2 przedszkola, 3 szkoły podstawowe i 2 szkoły gimnazjalne. Liczba tych placówek nie uległa zmianie. W liczbie osób oczekujących na miejsce w przedszkolu wskazaliśmy dzieci, które rozpoczynają w danym roku nauczanie przedszkolne a więc dzieci 5 i 6 letnie z terenu gminy. Liczba dzieci utrzymuje się na tym samym poziomie. Ponadto w skład infrastruktury społecznej wchodzi: 2 biblioteki, 11 świetlic głównie wiejskich, 2 domy kultury, 5 obiektów sportowych, 1 sala widowiskowa, 4 podstawowe zespoły opieki zdrowotnej, 2 inne placówki medyczne oraz 4 policyjne rewiry dzielnicowych. Stan liczbowy wymienionych zasobów w analizowanym okresie utrzymuje się na tym samym poziomie. W 2010r. przybył 1 obiekt sportowy, w roku prognozowanym przewiduje się powstanie 1 nowego obiektu sportowego.

DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ W GMINIE (stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego	
	Rok 2009	Rok 2010			
MIESZKAŃCY (w osobach)					
Ogółem	1	11 439	11 702	11 644	X
W tym:					
Kobiety	2	5 843	6 003	5 971	X
Mężczyźni	3	5 596	5 699	5 673	X
Bezrobotni ogółem	4	839	838	815	X
Bezrobotni długotrwale ogółem	5	282	385	399	X
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	6	167	169	187	X
PODMIOTY GOSPODARCZE					
Liczba zarejestrowanych w gminie podmiotów gospodarczych	7	655	768	839	X
Liczba spółdzielni socjalnych ogółem działających w gminie	8	0	0	0	X
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA					
Liczba mieszkań w zasobie gminy	9	901	869	847	827

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
		Rok 2009	Rok 2010		
Liczba oczekujących na mieszkanie z gminy	10	49	50	48	39
Liczba mieszkań (lokali) socjalnych	11	32	59	58	58
Liczba osób oczekujących na mieszkanie (lokal) socjalny	12	27	23	29	22
Liczba żłobków w gminie	13	0	0	0	0
Liczba oczekujących dzieci na miejsce w żłobku	14	0	0	0	0
Liczba przedszkoli w gminie	15	2	2	2	2
Liczba oczekujących dzieci na miejsce w przedszkolu	16	102	103	111	110
Liczba szkół podstawowych	17	3	3	3	3
Liczba szkół gimnazjalnych	18	2	2	2	2
Liczba świetlic dla dzieci i klubów dla młodzieży	19	11	11	11	11
Liczba bibliotek w gminie	20	2	2	2	2
Liczba domów kultury	21	2	2	2	2
Liczba obiektów sportowych (boisk, hal, pływalni itp.)	22	4	5	5	6
Liczba sal widowiskowych (w tym kin)	23	1	1	1	1
Liczba podstawowych zespołów opieki zdrowotnej na terenie gminy	24	4	4	4	4
Liczba szpitali na terenie gminy	25	0	0	0	0
Liczba innych placówek medycznych, (np. gabinety stomatologiczne)	26	2	2	2	2
Liczba policyjnych rewirów dzielnicowych	27	4	4	4	4

2.2. Dane o korzystających z pomocy społecznej

Pomocą społeczną w ramach zadań własnych i zleconych objęto w Gminie Lubawka w 2009r. ogółem 500 rodzin (tj. 1181 osób w rodzinach), w stosunku do liczby mieszkańców pomocą objęto 10,32% ogółu mieszkańców gminy. W kolejnych latach w stosunku do roku 2009 nastąpił spadek liczby rodzin objętych pomocą (tj. 2010 – o 14 rodzin, w 2011 - o 22 rodziny). W stosunku do liczby mieszkańców w 2010 r. objęto pomocą 10,42% ogółu mieszkańców gminy, a w 2011 r. – 11,25%. Liczba osób wspieranych mimo malejącej liczby rodzin w stosunku do 2009 r. rośnie, wzrasta też liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie. Prognoza na rok 2012 przewiduje nieznaczny wzrost rodzin korzystających z pomocy w stosunku do lat poprzednich, przy założeniu że we wrześniu roku 2011 r. wzrosło kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej.

Według danych najczęstszym powodem przyznania pomocy w okresie: 2009r. do 2011r. było **bezrobocie**. Mimo iż liczba rodzin kształtowała się w tych latach różnie tj. odpowiednio 2009r. 311 rodzin/796 osób w rodzinie, w 2010r. 319rodzin/821 osób w

rodzinie, w 2011 r. 294 rodziny/709 osób w rodzinie to liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie w latach 2010 i 2011 r. jest jednakowa. Należy zauważyć, że liczba świadczeń niepieniężnych jest znacząca. Prognoza na rok 2012 układa się podobnie jak w roku 2011.

Kolejną dużą grupę rodzin tj. 209 (416 osób) w 2009r. i 220 rodzin (413 osób) w roku 2011 stanowią środowiska, którym pomoc przyznano z powodu **długotrwałej lub ciężkiej choroby**. Jest to z pewnością powód wymagający nie tylko pomocy materialnej ale także ogromnego wkładu pracy socjalnej. Prognoza na rok 2012 przewiduje również 220 rodzin.

Dwa następne powody przyznania pomocy to występująca w rodzinach **niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego**. Z powodu niepełnosprawności pomocą objęto w 2009r. 179 rodzin (363 osoby) w latach kolejnych odnotowano nieznaczny spadek ilości rodzin objętych pomocą z w/wym. przyczyny. W roku 2011 ilość rodzin wynosiła 177 (331 osób) natomiast prognoza na rok 2012 przewiduje 175 rodzin (330 osób). Z powodu bezradności w roku 2009 objęto 102 rodziny (394 osoby) a w roku 2011 liczba rodzin nieznacznie zmalała do 100 rodzin (393 osoby). W tej grupie liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie znacznie wzrosła. Jest to druga grupa osób korzystających ze świadczeń, którym znaczna liczba świadczeń przyznawana jest w formie niepieniężnej. Prognoza na rok 2012 utrzymuje się na poziomie roku 2011.

Dużą grupę, odpowiednio w latach od 2009 – 2011 r. - 103, 115, 141 stanowią rodziny, w których powodem przyznania pomocy był **alkoholizm**, któregoś z jej członków. Alkoholizm występujący w rodzinie jest powodem współzależnienia osób funkcjonujących w tych rodzinach. Wzrost liczby rodzin dotkniętych alkoholizmem powoduje wzrost liczby osób współzależniących. Prognoza na rok 2012 przewiduje 145 rodzin alkoholowych, w których funkcjonuje 260 osób.

Analiza udzielania pomocy rodzinom niepełnym i wielodzietnym wskazuje na tendencję malejącą liczby rodzin niepełnych natomiast tendencję wzrostową rodzin wielodzietnych. Zdarzenia losowe – były przyczyną udzielenia wsparcia dla rodzin, które poniosły straty w związku z potopieniami zabudowań domowych spowodowanych wylewami okolicznych rzek.

Pozostałe powody przyznania pomocy występują w mniejszych rozmiarach w porównaniu z wyżej omawianymi. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu innych przyczyn utrzymuje się na tym samym poziomie, bądź nieznacznie wzrasta lub maleje. Prognozy na rok 2012 są bardzo zbliżone do danych ujętych w rubryce roku oceny.

W analizowanym okresie kwota świadczeń ogółem na realizację zadań własnych gminy podniosła się ponieważ zmieniła się ustawa o pomocy społecznej w ten sposób, że wypłata zasiłków stałych do połowy roku 2009 była zadaniem zleconym gminie, następnie w roku 2010 i 2011 była już zadaniem własnym gminy dotowanym z budżetu państwa. W 2010 roku dotacja obejmowała 100% wydatków na realizację tego zadania, natomiast w 2011 dotacja zabezpieczała w 80% środków na to zadanie, 20% środków zabezpieczał budżet gminy. Stąd wynika taka różnica w wydatkach na realizację zadań zleconych gminie w roku 2009 - 188 tys. zł, a w latach 2010 i 2011 – po 7 tys. zł. Środki te, to środki przeznaczone na specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz wynagrodzenie dla opiekuna prawnego przyznane przez sąd.

Środki, które są niezbędne do zabezpieczenia świadczenia zasiłku stałego co roku wzrastają. Wynika to ze zwiększenia liczby osób uprawnionych i korzystających z zasiłku stałego. W 2009r. 55 osób korzystało z zasiłku stałego a w 2011r. 64 osoby, co stanowi wzrost liczby osób o 16,36%. Podobnie układa się wykorzystanie środków finansowych. W 2009 r. wykorzystano 186 tys. zł a w 2011 r. 223 tys. zł co stanowi wzrost wykorzystania środków o 19,89%. W prognozie na rok 2012 planuje się wzrost liczby osób uprawnionych o 3 osoby tj. 4,69%, natomiast kwoty świadczeń o 28 tys. zł co stanowi wzrost wykorzystania środków o 12,56% (przy założeniu że świadczenia będą wypłacane w pełnej kwocie zasiłku stałego oraz że wzrosną kwotowo od września br. zasiłki stałe).

Zasiłki okresowe są zadaniami w całości dotowanymi z budżetu państwa. Liczba osób korzystających z zasiłków okresowych w analizowanym okresie jest bardzo zbliżona, średnia kwota zasiłku odpowiednio w 2009 – 2011 r. stanowiła kwotę: 272,81zł., 270,76 zł., 269,86 zł., natomiast czas okres korzystania z zasiłku okresowego wynosił odpowiednio: 7,03 miesiąca, 6,89 miesięcy, 6,92 miesiąca. W prognozie na 2012 r. przyjęliśmy te same wskaźniki przy założeniu że kryterium dochodowe rodziny uprawniające do świadczeń ulegnie od września br. zmianie.

Środki finansowe na realizację zasiłków celowych to środki z budżetu gminy. Wykazują tendencję malejącą. Znaczącą sytuację finansową gminy spodziewamy się w prognozowanym roku 2012 radykalnych cięć w budżecie na ten cel (na minus 80 tys. zł) . W roku 2010 w stosunku do roku 2009 budżet na zasiłki celowe był zmniejszony o 17 tys. zł, a w 2011 r. w stosunku do 2010 r. o 18 tys. zł.

Zadanie – posiłki utrzymuje się na podobnym poziomie wykorzystania środków. Prognoza na 2012 rok jest zbliżona do 2011 r.

Usługi opiekuńcze w okresie analizowanym utrzymują się na tym samym poziomie w zakresie liczby osób korzystających. Co roku wzrasta cena godz. usług opiekuńczych. Wzrost w latach 2009 i 2010 spowodowany był wzrostem ceny godz. usług, oraz wzrostem ilości zleconych godzin usług opiekuńczych wykonywanych u chorego przy pogorszeniu stanu zdrowia. W roku 2011 kwota wydatkowana na usługi opiekuńcze zmniejszyła się w związku z ograniczeniem liczby godz. wykonywanych u chorego oraz nieznacznie wzrosła stawka godz. świadczonych usług. W prognozowanym 2012 roku przewiduje się pomoc w zakresie usług opiekuńczych średnio około 2 godz. dziennie u chorego i nieznaczny wzrost stawki za godz. świadczonych usług.

Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej ma tendencję wzrostową. W okresie analizowanym wzrastała liczba osób umieszczonych w tego rodzaju placówce. Odpowiednio liczba osób umieszczona w DPS była następująca: 2009 – 6 osób, 2010- 7 osób, 2011 – 10 osób. Wykorzystanie budżetu wzrosło w porównaniu do roku poprzedniego w 2010 o 41,49%, w 2011 o 39,10%, na rok prognozowany zakładamy wzrost o 16,76%. Taki duży skok w wydatkowaniu środków na utrzymanie mieszkańca skierowanego przez gminę do DPS wynikał z faktu, że DPS uzupełniły wymagane standardy, co pozwoliło zmienić koszt utrzymania mieszkańca w placówce na wyższy.

Liczba osób korzystających z zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych w badanym okresie ma tendencję malejącą. Sukcesywnie zmniejsza się liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie. Najczęściej tracą uprawnienia do zasiłków rodzinnych rodziny dwu osobowe lub trzy osobowe, które średnio miesięcznie osiągają wynagrodzenie w wysokości najniższego wynagrodzenia. Rodziny wielodzietne pozostają w systemie. Świadczenia pielęgnacyjne wraz z zasiłkami pielęgnacyjnymi mają tendencję wzrostową ze względu na liczbę osób, którym przyznano decyzją świadczenie, oraz środki, które wydatkowane są na pokrycie kwot świadczeń również mają tendencję wzrostową. Świadczenie pielęgnacyjne w roku 2011 najczęściej było przyznawane z tytułu rezygnacji z pracy lub jej nie podejmowania w związku z opieką nad osobą dorosłą o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Jednorazowy dodatek wraz z zapomogą z tytułu urodzenia dziecka – liczba osób w roku 2009 i 2010 była jednakowa i wydatkowanie też utrzymywało się w tych latach na tym samym poziomie. W 2011 r. liczba osób znacznie zmalała bo aż o 55 osób. Obniżyła się też znacznie kwota wydatkowanych środków. W roku prognozowanym zakładamy niewielki bo 5 osobowy wzrost liczby osób uprawnionych do tego rodzaju świadczenia.

Świadczenia alimentacyjne mają tendencję wzrostową. Rok rocznie w analizowanym okresie wzrastała liczba osób uprawnionych do świadczeń alimentacyjnych, zwiększają się też kwoty świadczeń. Wynika to z faktu składania przez wierzycielki w sądach wniosków o podwyższenie alimentów, które najczęściej są załatwiane pozytywnie. Dużej części wierzycielek sąd przyznaje alimenty w kwocie 500 zł lub wyższej na dziecko. Na rok prognozowany przyjęliśmy podobne ilości potrzeb w tym zakresie jak w roku 2011.

Dotatki mieszkaniowe w 2010 roku znacznie wzrosły pod względem ilości osób, którym decyzją przyznano świadczenie. Natomiast rok 2009 i 2011 jest pod tym względem bardzo zbliżony. Środki wydatkowane na dodatki mieszkaniowe miały tendencję wzrostową w 2010 (196 tys. zł) i 2011 (177 tys. zł). W prognozowanym roku założono niewielki wzrost ilości osób uprawnionych do tego świadczenia oraz niewielki wzrost kwoty świadczeń wydatkowanych na ten cel.

Świadczenie pieniężne z prac społecznie użytecznych ma tendencję wzrostową w stosunku do liczby osób które do tych prac zakwalifikowano i te prace wykonywały. W okresie analizowanym w latach 2009 – 2011 zatrudnionych w tej formie było odpowiednio: 36, 63, 78 osób. Środki wydatkowane na ten cel miały tendencję wzrostową i tak odpowiednio wydatkowano: 85, 96, 97 tys. zł. Podstawą wzrostu była zmiana stawki godz. pracy. W roku prognozowanym z uwagi na braki środków w stosunku do potrzeb w budżecie gminy i ograniczonymi środkami w PUP zaplanowano 21 osób do prac społecznie użytecznych oraz wydatkowanie środków na ten cel w kwocie 20 tys. zł

DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego	
	Rok 2009	Rok 2010			
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych i zleconych - ogółem					
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	1	837	878	899	900
Liczba świadczeń pieniężnych	2	430	435	438	450
Liczba świadczeń niepieniężnych	3	506	598	567	590
Liczba rodzin ogółem	4	500	486	478	480
Liczba osób w rodzinach	5	1 181	1 123	1 035	1 040
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych – ogółem					
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	6	810	877	898	899
Liczba rodzin ogółem	7	490	485	477	479
Liczba osób w rodzinach	8	1 170	1 120	1 034	1 039
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych – ogółem					
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	9	57	3	3	3
Liczba rodzin ogółem	10	56	3	3	3
Liczba osób w rodzinach	11	91	9	7	7
PRZYCZYNY ŚWIADCZEŃ					
Ubóstwo					
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	12	16	10	21	25
W tym: korzystanie długotrwałe	13	7	5	6	5
Liczba świadczeń pieniężnych	14	13	8	15	15
Liczba świadczeń niepieniężnych	15	15	9	17	17

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
		Rok 2009	Rok 2010		
Liczba rodzin ogółem	16	12	7	15	15
Liczba osób ogółem w rodzinach	17	25	11	27	27
Bezrobocie					
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	18	503	555	555	560
W tym: korzystanie długotrwałe	19	203	232	259	260
Liczba świadczeń pieniężnych	20	309	298	285	285
Liczba świadczeń niepieniężnych	21	498	503	504	500
Liczba rodzin ogółem	22	311	319	294	295
Liczba osób ogółem w rodzinach	23	796	821	709	710
Niepełnosprawność					
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	24	246	249	273	275
Liczba świadczeń pieniężnych	25	148	152	167	165
Liczba świadczeń niepieniężnych	26	214	217	220	220
Liczba rodzin ogółem	27	179	175	177	175
Liczba osób ogółem w rodzinach	28	363	340	331	330
Długotrwała lub ciężka choroba					
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	29	284	293	337	340
Liczba świadczeń pieniężnych	30	189	195	202	200
Liczba świadczeń niepieniężnych	31	249	256	262	260
Liczba rodzin ogółem	32	209	198	220	220
Liczba osób ogółem w rodzinach	33	416	377	413	413
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego					
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	34	270	271	369	370
W tym: korzystanie długotrwałe	35	130	153	182	180
Liczba świadczeń pieniężnych	36	13	23	18	17
Liczba świadczeń niepieniężnych	37	247	253	286	280
Liczba rodzin ogółem	38	102	91	100	100
Liczba osób ogółem w rodzinach	39	394	367	393	393
W TYM Rodziny niepełne					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
		Rok 2009	Rok 2010		
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	40	138	112	124	125
W tym: korzystanie długotrwałe	41	64	58	51	50
Liczba rodzin ogółem	42	72	50	60	60
Liczba osób ogółem w rodzinach	43	223	160	185	185
Rodziny wielodzietne					
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	44	107	125	188	190
Liczba świadczeń pieniężnych	45	42	50	31	30
Liczba świadczeń niepieniężnych	46	102	118	180	180
Liczba rodzin ogółem	47	30	34	37	37
Liczba osób ogółem w rodzinach	48	187	208	225	225
Alkoholizm					
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	49	165	192	229	230
W tym: korzystanie długotrwałe	50	92	114	139	140
Liczba świadczeń pieniężnych	51	106	118	136	135
Liczba świadczeń niepieniężnych	52	157	176	204	200
Liczba rodzin ogółem	53	103	115	141	145
Liczba osób ogółem w rodzinach	54	193	218	258	260
Narkomania					
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	55	1	4	4	4
W tym: korzystanie długotrwałe	56	0	2	1	1
Liczba świadczeń pieniężnych	57	1	3	2	2
Liczba świadczeń niepieniężnych	58	0	4	4	4
Liczba rodzin ogółem	59	1	2	2	2
Liczba osób ogółem w rodzinach	60	1	4	4	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa					
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	61	131	143	182	185
Liczba świadczeń pieniężnych	62	101	103	58	55
Liczba świadczeń niepieniężnych	63	119	129	148	157
Liczba rodzin ogółem	64	77	69	63	63

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego	
	Rok 2009	Rok 2010			
W tym wielodzietność					
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	65	42	39	48	48
W tym: korzystanie długotrwałe	66	24	23	20	20
Liczba świadczeń pieniężnych	67	14	17	6	6
Liczba świadczeń niepieniężnych	68	38	35	45	45
Liczba rodzin ogółem	69	13	12	12	12
Liczba osób ogółem w rodzinach	70	72	66	63	63
Bezdomność					
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	71	11	12	14	15
W tym: korzystanie długotrwałe	72	6	5	6	6
Liczba świadczeń pieniężnych	73	9	10	12	12
Liczba świadczeń niepieniężnych	74	9	7	7	7
Opuszczenie zakładu karnego					
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	75	17	31	24	25
Liczba świadczeń pieniężnych	76	12	20	19	20
Liczba świadczeń niepieniężnych	77	15	21	20	20
Przemoc w rodzinie					
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	78	0	1	1	6
W tym: korzystanie długotrwałe	79	0	0	0	2
Liczba świadczeń pieniężnych	80	0	0	1	3
Liczba świadczeń niepieniężnych	81	0	1	1	5
Liczba rodzin ogółem	82	0	1	1	6
Liczba osób ogółem w rodzinach	83	0	4	5	22
Zdarzenia losowe					
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	84	0	0	3	2
Liczba świadczeń pieniężnych	85	0	0	3	2
Liczba świadczeń niepieniężnych	86	0	0	0	0
Liczba rodzin ogółem	87	0	0	3	2
Klęski żywiołowe i ekologiczne					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
		Rok 2009	Rok 2010		
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	88	0	0	0	0
Liczba świadczeń pieniężnych	89	0	0	0	0
Liczba świadczeń niepieniężnych	90	0	0	0	0
Liczba rodzin ogółem	91	0	0	0	0
Liczba osób ogółem w rodzinach	92	0	0	0	0
WYBRANE KATEGORIE OSÓB					
Osoby do 18 roku życia					
Liczba osób ogółem, które uzyskały pomoc	93	289	287	289	290
W tym: korzystanie długotrwałe	94	97	114	129	130
Kobiety w wieku 60 i więcej lat					
Liczba osób ogółem, które uzyskały pomoc	95	51	48	47	47
W tym: korzystanie długotrwałe	96	17	22	24	24
Mężczyźni w wieku 65 i więcej lat					
Liczba osób ogółem, które uzyskały pomoc	97	13	8	12	12
W tym: korzystanie długotrwałe	98	3	1	4	4
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ (decyzje administracyjne)					
ZADANIA WŁASNE GMINY					
Kwota świadczeń ogółem w tys. zł	99	1 208	1 428	1 458	1 454
ZADANIA ZLECONE GMINIE					
Kwota świadczeń ogółem w tys. zł	100	188	7	7	9
W tym:					
Zasilek stały					
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	101	55	56	64	67
Liczba świadczeń ogółem	102	539	587	623	695
Kwota świadczeń, w tys. zł	103	186	205	223	251
Zasilek okresowy					
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	104	307	309	302	300
Liczba świadczeń ogółem	105	2 159	2 131	2 090	2 055

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
		Rok 2009	Rok 2010		
Kwota świadczeń, w tys. zł	106	589	577	564	580
Zasiłek celowy ogółem					
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	107	410	390	372	350
Liczba świadczeń ogółem	108	1 187	1 128	976	910
Kwota świadczeń, w tys. zł	109	249	232	214	134
Posiłek					
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	110	435	424	387	380
Kwota świadczeń, w tys. zł	111	149	152	143	145
W tym dla dzieci					
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	112	241	223	193	190
Kwota świadczeń, w tys. zł	113	78	76	71	70
Schronienie					
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	114	0	0	0	0
Kwota świadczeń, w tys. zł	115	0	0	0	0
Ubranie					
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	116	0	0	0	0
Kwota świadczeń, w tys. zł	117	0	0	0	0
Usługi opiekuńcze ogółem					
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	118	34	33	33	33
Kwota świadczeń, w tys. zł	119	126	135	118	124
W tym: specjalistyczne					
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	120	2	2	1	1
Kwota świadczeń, w tys. zł	121	2	6	4	4
Sprawienie pogrzebu					
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	122	1	0	4	2
Kwota świadczeń, w tys. zł	123	3	0	15	8
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
		Rok 2009	Rok 2010		
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	124	6	7	10	10
Kwota świadczeń, w tys. zł	125	94	133	185	216
INNE RODZAJE ŚWIADCZEŃ PIENIĘŻNYCH DLA OSÓB OBJĘTYCH POMOCA SPOŁECZNĄ					
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych					
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	126	707	639	568	500
Kwota świadczeń, w tys. zł	127	1 521	1 642	1 465	1 490
Świadczenie pielęgnacyjne					
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	128	222	235	237	250
Kwota świadczeń, w tys. zł	129	559	697	754	810
Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia dziecka					
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	130	189	189	135	140
Kwota świadczeń, w tys. zł	131	191	191	136	141
Świadczenie alimentacyjne					
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	132	102	103	114	115
Kwota świadczeń, w tys. zł	133	442	527	548	550
Dodatki mieszkaniowe					
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	134	226	495	225	235
Kwota świadczeń, w tys. zł	135	124	196	177	180
Opłacenie składki ubezpieczenia zdrowotnego					
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	136	51	51	59	62
Kwota świadczeń, w tys. zł	137	16	17	20	25
Świadczenie integracyjne (uczestnictwo w zajęciach Centrum Integracji Społecznej)					
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	138	0	0	0	0
Kwota świadczeń, w tys. zł	139	0	0	0	0
Świadczenie pieniężne z prac społecznie użytecznych					
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	140	36	63	78	21
Kwota świadczeń, w tys. zł	141	85	96	97	20

2.3. Wybrane usługi pomocy społecznej

Poradnictwo specjalistyczne ma tendencję wzrostową. Rok rocznie w analizowanym okresie liczba rodzin objęta tego rodzaju wsparciem wzrasta. Wskazuje to na fakt zapotrzebowania na tego rodzaju pomoc.

Praca socjalna prowadzona jest w znacznej liczbie rodzin objętych pomocą tutejszego ośrodka. Interwencja kryzysowa była stosowana w roku 2011 w stosunku do jednej rodziny. W latach analizowanych 2009, 2010 nie było takiej potrzeby. Na rok 2012 zakładamy wzrost zapotrzebowania na podjęcie działań w ramach interwencji kryzysowej u 4 rodzin. W MGOPS pracownicy socjalni coraz częściej zawierają kontrakty socjalne z klientami pomocy społecznej. Jest to narzędzie motywujące do działań dwie strony (klient – pracownik socjalny), oraz jest narzędziem dyscyplinującym, ponieważ nie zastosowanie się do zapisów ujętych w kontrakcie pozwoli ograniczyć, wstrzymać, bądź pozbawić stronę przyznanego świadczenia.

USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego	
	Rok 2009	Rok 2010			
Poradnictwo specjalistyczne					
Liczba rodzin	1	86	89	111	118
W tym: - porady prawne, - porady rodzinne, - porady psychologiczne	2	34	29	23	25
Liczba osób w rodzinach	3	189	195	244	259
W tym: - porady prawne, - porady rodzinne, - porady psychologiczne	4	34	29	23	25
Praca socjalna					
Liczba rodzin	5	388	385	369	370
Liczba osób w rodzinach	6	916	875	774	778
Interwencja kryzysowa					
Liczba rodzin	7	0	0	1	4
Liczba osób w rodzinach	8	0	0	4	16
Kontrakt socjalny					
Liczba osób ogółem z zawartym kontraktem	9	64	73	89	90
W tym: liczba osób z kontraktem w Klubie Integracji Społecznej w Gminie	10	0	0	0	0
Indywidualne programy pomocy:					
Indywidualny program wychodzenia z bezdomności - liczba osób z zawartym IPWB	11	0	0	0	0
Indywidualny program zatrudnienia socjalnego - liczba osób z zawartym IPZS	12	0	0	0	0
Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
		Rok 2009	Rok 2010		
Liczba osób korzystających z usług	13	2	2	1	1

2.4. Instytucje pomocy społecznej

Liczba osób objętych pomocą przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce ma tendencję wzrostową. W roku 2009 korzystało ze świadczeń pomocy społecznej 837 osób, w 2010 - 878 osób, w 2011 – 899 osób. Na rok 2012 prognozujemy, że z działań ośrodka pomocy skorzysta 900 osób, co stanowi w stosunku do roku 2009 wzrost o 7,53% .

INSTYTUCJE POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE (stan na 31 XII, bez względu na podmiot prowadzący)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
		Rok 2009	Rok 2010		
OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ					
Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie decyzji o świadczeniach	1	837	878	899	900
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ					
Liczba jednostek organizacyjnych	2	0	0	0	0
Liczba miejsc	3	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	4	0	0	0	0
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM					
Liczba jednostek organizacyjnych	5	0	0	0	0
Liczba miejsc	6	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	7	0	0	0	0
W TYM WYBRANE RODZAJE:					
Środowiskowe domy samopomocy					
Liczba jednostek organizacyjnych	8	0	0	0	0
Liczba miejsc	9	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	10	0	0	0	0
Dzienne domy pomocy					
Liczba jednostek organizacyjnych	11	0	0	0	0
Liczba miejsc	12	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	13	0	0	0	0
Noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
		Rok 2009	Rok 2010		
Liczba jednostek organizacyjnych	14	0	0	0	0
Liczba miejsc	15	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	16	0	0	0	0
Kluby samopomocy					
Liczba jednostek organizacyjnych	17	0	0	0	0
Liczba miejsc	18	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	19	0	0	0	0
RODZINNE DOMY POMOCY					
Liczba jednostek organizacyjnych	20	0	0	0	0
Liczba miejsc	21	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	22	0	0	0	0
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM					
Liczba jednostek organizacyjnych	23	0	0	0	0
Liczba miejsc	24	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	25	0	0	0	0
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM					
Liczba jednostek organizacyjnych	26	0	0	0	0
Liczba miejsc	27	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	28	0	0	0	0
ZAKŁADY OPIEKUŃCZO-LECZNICZE					
Liczba jednostek organizacyjnych	29	0	0	0	0
Liczba miejsc	30	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	31	0	0	0	0
JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA					
Liczba jednostek organizacyjnych	32	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	33	0	0	0	0
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE					
Liczba jednostek organizacyjnych	34	0	0	0	0
Liczba miejsc	35	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	36	0	0	0	0
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
		Rok 2009	Rok 2010		
Liczba jednostek organizacyjnych	37	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	38	0	0	0	0
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ					
Liczba jednostek organizacyjnych	39	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	40	0	0	0	0
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ					
Liczba jednostek organizacyjnych	41	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	42	0	0	0	0
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ					
Liczba jednostek organizacyjnych	43	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	44	0	0	0	0
KLUB SENIORA					
Liczba jednostek organizacyjnych	45	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	46	0	0	0	0
UNIwersytet III WIEKU					
Liczba jednostek organizacyjnych	47	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	48	0	0	0	0
INNE*					
Liczba jednostek organizacyjnych	49	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	50	0	0	0	0

* Rodzaje innych instytucji należy wprowadzić do tablicy "INNE INSTYTUCJE POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE" znajdującej się w rozdziale "Zwiększenie zasobu pomocy społecznej"

2.5. Zwiększenie zasobu pomocy społecznej

ZWIĘKSZENIE ZASOBU POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok oceny	Lata następne		
			Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ					
Wartość nakładów ogółem w tys. zł	1	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok oceny	Lata następane			
		Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	
W tym:					
Środki Gminy	2	0	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	3	0	0	0	0
Środki EFS	4	0	0	0	0
Pozostałe środki	5	0	0	0	0
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM					
Wartość nakładów ogółem w tys. zł	6	0	0	0	0
W tym:					
Środki Gminy	7	0	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	8	0	0	0	0
Środki EFS	9	0	0	0	0
Pozostałe środki	10	0	0	0	0
W TYM: NIEKTÓRE WYBRANE RODZAJE:					
Środowiskowe domy samopomocy					
Wartość nakładów ogółem w tys. zł	11	0	0	0	0
W tym:					
Środki Gminy	12	0	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	13	0	0	0	0
Środki EFS	14	0	0	0	0
Pozostałe środki	15	0	0	0	0
Dzienne domy pomocy					
Wartość nakładów ogółem w tys. zł	16	0	0	0	0
W tym:					
Środki Gminy	17	0	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	18	0	0	0	0
Środki EFS	19	0	0	0	0
Pozostałe środki	20	0	0	0	0
Noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych					
Wartość nakładów ogółem w tys. zł	21	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok oceny	Lata następane			
		Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	
W tym:					
Środki Gminy	22	0	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	23	0	0	0	0
Środki EFS	24	0	0	0	0
Pozostałe środki	25	0	0	0	0
Kluby samopomocy					
Wartość nakładów ogółem w tys. zł	26	0	0	0	0
W tym:					
Środki Gminy	27	0	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	28	0	0	0	0
Środki EFS	29	0	0	0	0
Pozostałe środki	30	0	0	0	0
RODZINNE DOMY POMOCY					
Wartość nakładów ogółem w tys. zł	31	0	0	0	0
W tym:					
Środki Gminy	32	0	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	33	0	0	0	0
Środki EFS	34	0	0	0	0
Pozostałe środki	35	0	0	0	0
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM					
Wartość nakładów ogółem w tys. zł	36	0	0	0	0
W tym:					
Środki Gminy	37	0	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	38	0	0	0	0
Środki EFS	39	0	0	0	0
Pozostałe środki	40	0	0	0	0
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM					
Wartość nakładów ogółem w tys. zł	41	0	0	0	0
W tym:					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok oceny	Lata następne		
			Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Środki Gminy	42	0	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	43	0	0	0	0
Środki EFS	44	0	0	0	0
Pozostałe środki	45	0	0	0	0
JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA					
Wartość nakładów ogółem w tys. zł	46	0	0	0	0
W tym:					
Środki Gminy	47	0	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	48	0	0	0	0
Środki EFS	49	0	0	0	0
Pozostałe środki	50	0	0	0	0
DZIENNE PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE					
Wartość nakładów ogółem w tys. zł	51	0	0	0	0
W tym:					
Środki Gminy	52	0	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	53	0	0	0	0
Środki EFS	54	0	0	0	0
Pozostałe środki	55	0	0	0	0
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ					
Wartość nakładów ogółem w tys. zł	56	0	0	0	0
W tym:					
Środki Gminy	57	0	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	58	0	0	0	0
Środki EFS	59	0	0	0	0
Pozostałe środki	60	0	0	0	0
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ					
Wartość nakładów ogółem w tys. zł	61	0	0	0	0
W tym:					
Środki Gminy	62	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok oceny	Lata następne		
			Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Dotacje z budżetu państwa	63	0	0	0	0
Środki EFS	64	0	0	0	0
Pozostałe środki	65	0	0	0	0
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWE					
Wartość nakładów ogółem w tys. zł	66	0	0	0	0
W tym:					
Środki Gminy	67	0	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	68	0	0	0	0
Środki EFS	69	0	0	0	0
Pozostałe środki	70	0	0	0	0
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ					
Wartość nakładów ogółem w tys. zł	71	0	0	0	0
W tym:					
Środki Gminy	72	0	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	73	0	0	0	0
Środki EFS	74	0	0	0	0
Pozostałe środki	75	0	0	0	0
KLUB SENIORA					
Wartość nakładów ogółem w tys. zł	76	0	0	0	0
W tym:					
Środki Gminy	77	0	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	78	0	0	0	0
Środki EFS	79	0	0	0	0
Pozostałe środki	80	0	0	0	0
UNIwersYTET III WIEKU					
Wartość nakładów ogółem w tys. zł	81	0	0	0	0
W tym:					
Środki Gminy	82	0	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	83	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok oceny	Lata następne		
			Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Środki EFS	84	0	0	0	0
Pozostałe środki	85	0	0	0	0
INNE*					
Wartość nakładów ogółem w tys. zł	86	0	0	0	0
W tym:					
Środki Gminy	87	0	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	88	0	0	0	0
Środki EFS	89	0	0	0	0
Pozostałe środki	90	0	0	0	0

* Rodzaje innych instytucji należy wprowadzić do tablicy „INNE INSTYTUCJE POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE”

INNE INSTYTUCJE POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE

Rodzaj innej instytucji

2.6. Kadra ośrodków pomocy społecznej

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce posiada jednoosobową kadrę kierowniczą. Kierownik od 2010 roku posiada wykształcenie wyższe (do 2009 roku wykształcenie policealne w zawodzie pracownik socjalny) i specjalizację z organizacji pomocy społecznej. Ośrodek zatrudnia 10 pracowników administracyjnych tj. 1 obsługującego pomoc społeczną – wykształcenie wyższe magisterskie, 1 obsługującego sprawy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (zespoły interdyscyplinarne) oraz z zakresu wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi – wykształcenie wyższe magisterskie, 3 pracowników obsługujących świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny – wszyscy wykształcenie wyższe magisterskie, 2 pracowników księgowości – 1 główna księgowa wykształcenie wyższe magisterskie w zakresie finansów i staż na stanowisku samodzielnym 5 lat, 1 – wykształcenie ekonomiczne technik ekonomista, 2 osoby- sprzątaczk, 1 – doręczyciel korespondencji. Taki stan zatrudnienia utrzymuje się w całym okresie analizowanym. Ośrodek zatrudnia 6 pracowników socjalnych. 1 pracownik socjalny ma wykształcenie wyższe magisterskie w zawodzie pracownik socjalny, 5 pracowników socjalnych posiada wykształcenie średnie i specjalizację 1-ego stopnia w zawodzie pracownik socjalny.

Na umowę zlecenie MGOPS zatrudnia: prawnika w wymiarze 10 godz. miesięcznie, psychologa do 2011 r. w wymiarze 8 godz. miesięcznie, w roku prognozowanym zatrudnienia psychologa nie przewidujemy, 3 terapeutów ds. uzależnień, w roku prognozowanym 2012 – 2 osoby w ilości 8 godz. miesięcznie, 1 osoba – w ilości 24 godz. miesięcznie, (w roku 2009 i 2010 16 godz. miesięcznie). Osoby te prowadzą własną działalność gospodarczą.

W Świetlicy Środowiskowej „Promyczek” zatrudnionych było w analizowanym okresie 3 osoby, posiadające wykształcenie 1 wyższe magisterskie, 2 wyższe licencjackie. Osoby te były zatrudnione na umowę zlecenie jako osoby fizyczne, jedna osoba- cztery godziny dziennie w każdy dzień miesiąca, druga osoba- 3 razy w tygodniu po 4 godz., trzecia osoba – 2 razy w tygodniu po 4 godz. W roku prognozowanym 2012 o jedną osobę zmieni się zatrudnienie w Świetlicy Środowiskowej.

KADRA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE (stan na 31XII) W osobach

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
	Rok 2009	Rok 2010		
KADRA KIEROWNICZA				

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
		Rok 2009	Rok 2010		
Ogółem:	1	1	1	1	1
W tym:					
Wykształcenie wyższe	2	0	1	1	1
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	3	1	1	1	1
Pracownicy administracyjni					
Ogółem	4	10	10	10	10
Z tego:					
Wykształcenie wyższe	5	6	6	6	6
Wykształcenie średnie	6	1	1	1	1
Inne	7	3	3	3	3
Pracownicy socjalni					
Ogółem	8	6	6	6	6
W tym:					
Wykształcenie wyższe	9	1	1	1	1
Wykształcenie średnie	10	5	5	5	5
Specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie	11	5	5	5	5
Specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie	12	0	0	0	0
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	13	0	0	0	0
Inni:					
Prawnicy	14	1	1	1	1
Psychologowie	15	1	1	1	0
Socjologowie	16	0	0	0	0
Terapeuci Punktu Konsultacyjnego - umowa zlecenie	17	3	3	4	3
Pracownicy Świetlicy Środowiskowej - umowa zlecenie	18	3	3	3	2

2.7. Koszty prowadzenia i utrzymania zasobu pomocy społecznej

Całkowity koszt prowadzenia i utrzymania Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubawce ma tendencję wzrostową. W roku 2009 koszt ten wyniósł 687 tys. zł, w roku 2010 746 tys. zł (wzrost o 8,59%), w roku 2011 - 782 tys. zł (w stosunku do 2010 r. wzrost 2,05%).

Na wynagrodzenia wraz z pochodnymi w analizowanym okresie wydatkowano w tys. zł: 2009r. - 528; 2010r - 595; w 2011r. – 647; na prognozowany rok 2012 przewiduje się środki w wysokości: 658 tys. zł. Pozostałe koszty utrzymania ośrodka pomocy społecznej mają tendencję spadkową w tys. zł: 2009 r. – 159; 2010 r. – 151; 2011r. – 135; w prognozowanym roku 2012 – 140;

KOSZTY PROWADZENIA I UTRZYMANIA ZASOBU POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE (stan na 31 XII) W tys. złotych

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
		Rok 2009	Rok 2010		
Całkowity, roczny koszt prowadzenia i utrzymania ośrodka pomocy społecznej	1	687	746	782	798
W tym:					
Wydatki na inwestycje	2	0	0	0	0
Wydatki na wynagrodzenia z pochodnymi	3	528	595	647	658
Pozostałe koszty utrzymania	4	159	151	135	140
ŚREDNI MIESIĘCZNY KOSZT					
Dom pomocy społecznej	5	0	0	0	0
Ośrodki wsparcia – ogółem	6	0	0	0	0
W tym:					
Środowiskowe domy pomocy	7	0	0	0	0
Dzienne domy pomocy	8	0	0	0	0
Noclegownie, schroniska i dom dla bezdomnych	9	0	0	0	0
Kluby samopomocy	10	0	0	0	0
Rodzinne domy pomocy	11	0	0	0	0
Mieszkania chronione	12	0	0	0	0
Ośrodki interwencji kryzysowej	13	0	0	0	0
Dzienne placówki opiekuńczo -Wychowawcze	14	0	0	0	0
ŚREDNI MIESIĘCZNY KOSZT					
Centrum integracji społecznej	15	0	0	0	0
Klub integracji społecznej	16	0	0	0	0
Warsztat terapii zajęciowej	17	0	0	0	0
Klub seniora	18	0	0	0	0
Uniwersytet III wieku	19	0	0	0	0
Świetlica dla dzieci (klub młodzieżowy)	20	1	2	2	1

2.8. Środki finansowe na zadania własne i zlecone w obszarze pomocy społecznej

Środki finansowe przeznaczone na realizację poszczególnych zadań realizowanych w roku 2010 w stosunku do roku 2009 miały tendencję wzrostową. W prognozowanym roku 2012 w stosunku do roku 2011 r. tendencja wzrostowa utrzymuje się w rozdziałach: 85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi wzrost środków o 0,63% (w tym zadaniu realizowana jest także narkomania); 85202 - Domy Pomocy Społecznej wzrost środków o 16,76%; 85205 – Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wzrost środków o 10,53%; 85213 – Składki na ubezpieczenia zdrowotne 25%; 85216 - Zasiłki stałe wzrost środków o 14,09%; 85219 – Utrzymanie ośrodka wzrost środków o 1,98%; 85228 – Usługi opiekuńcze wzrost środków o 5,26%; Ryczałty i dodatki mieszkaniowe - wzrost środków o 1,69%; 85295 – Program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” – wkład własny gminy, wzrost środków o 11,11%; 85295 – Inne programy wzrost środków o 21,62%;

W prognozowanym roku 2012 w stosunku do roku 2011 tendencja spadkowa utrzymuje się w rozdziałach: 85214 – Zasiłki i pomoc w naturze spadek wydatkowania środków o 8%; 85295 – prace społecznie użyteczne spadek wydatkowania środków o 79,49%; W przypadku zadań zleconych gminie środki finansowe wydatkowane w poszczególnych rozdziałach w roku 2010 do roku 2009 miały tendencję wzrostową. Na składki na fundusz zdrowia od osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne wydatkowane środki wzrosły o 50%; na usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi wydatkowane środki wzrosły o 300%; na świadczenia rodzinne i alimenty wydatkowane środki wzrosły o 12,66%;

Natomiast w tych rozdziałach prognozowane wydatkowanie środków na składki –fundusz zdrowia – w roku 2012 do wydatkowanych w 2011 wzrosnie o 43,75%; usługi specjalistyczne wydatkowanie utrzyma się na tym samym poziomie, natomiast środki prognozowane na świadczenia rodzinne i alimenty w roku 2012 wzrosną o 2,7% w stosunku do 2011 r.

Środki EFS na projekty – w każdym analizowanym roku MGOPS realizował 1 projekt systemowy pn. "Aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców gminy Lubawka". Ośrodek ma podpisaną umowę na realizowanie projektów systemowych na lata 2008 – 2013.

W projekcie uczestniczyło w 2009 r. 12 osób, 2010 r. 9 osób, 2011 r. 8 osób, w prognozowanym 2012 roku będzie uczestniczyło 12 osób. Środki, które wydatkowano na realizację projektu: 2009 r. – 109 tys. zł; 2010 r. – 92 tys. zł; w 2011 r. – 79 tys. zł; w prognozowanym 2012 r. – 124 tys. zł. Wielkość środków określiła algorytmem instytucja pośrednicząca.

Dotacje z budżetu Państwa – prognozowane zapotrzebowanie środków na 2012 r. w stosunku do 2011 r. na realizację zadań własnych gminy dotowanych jest większe. I tak w tys. zł: zasiłki okresowe 2011 r. - 561; 2012 r. – 580; wzrost o 19; zasiłki stałe 2011 r. – 176; 2012 r. - 251; wzrost o 75; składki na ubezpieczenia zdrowotne od osób pobierających zasiłek stały 2011 r. - 16; 2012 r. – 25; wzrost o 9; Program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” 2011 r. – 111; 2012 r. – 135; wzrost o 24; wynagrodzenie dla opiekuna prawnego 2011 r. – 3; 2012 r. – 5; wzrost o 2; składki na fundusz zdrowia od osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne 2011 r. – 16; 2012 r. – 23; wzrost o 7; świadczenia rodzinne, alimentacyjne, pielęgnacyjne, składki na ubezpieczenie społeczne od osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, koszty obsługi 2011 r. – 3000; 2012 r. – 3078; wzrost o 78.

ŚRODKI FINANSOWE GMINY NA ZADANIA WŁASNE I ZLECONE W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ (stan na 31XII) W tys. złotych

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
		Rok 2009	Rok 2010		
ZADANIA WŁASNE					
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	1	143	130	159	160
85202 - Domy Pomocy Społecznej,	2	94	133	185	216
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	3	0	0	38	42
85213 - Składki na ubezpieczenia zdrowotne	4	7	17	20	25
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze	5	1 021	791	750	690
85216 - Zasiłki stałe	6	0	204	220	251
85219 - Utrzymanie Ośrodka	7	609	659	656	669
85228 - Usługi opiekuńcze	8	124	129	114	120
Ryczałty i dodatki mieszkaniowe	9	124	196	177	180

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
		Rok 2009	Rok 2010		
85295 - Program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” – wkład własny gminy	10	66	73	81	90
85295 - Prace społecznie użyteczne	11	85	96	97	20
85295 - Inne programy	12	98	108	111	135
85295 - Pozostała działalność	13	0	0	0	0
W tym dofinansowanie: 1) Centrum Integracji Społecznej, 2) Klubu Integracji Społecznej, 3) Warsztatu Terapii Zajęciowej	14	0	0	0	0
ZADANIA ZLECONE					
Składki na fundusz zdrowia od osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	15	8	12	16	23
Usługi specjalistyczne	16	2	6	4	4
Świadczenia rodzinne i alimenty	17	2 710	3 054	2 912	2 991
Usuwanie skutków powodzi	18	0	0	0	0
ŚRODKI EFS NA PROJEKTY					
Liczba projektów EFS ogółem	19	1	1	1	1
Środki EFS na projekty ogółem (tys. złotych)	20	109	92	79	124
DOTACJE Z BUDŻETU PAŃSTWA					
zasiłki okresowe	21	589	573	561	580
zasiłki stałe	22	186	204	176	251
składki na ubezpieczenia zdrowotne od osób pobierających zasiłki stały	23	16	17	16	25
Program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	24	98	108	111	135
Usługi specjalistyczne	25	2	6	4	4
Wynagrodzenie dla opiekuna prawnego	26	0	1	3	5
Utrzymanie ośrodka	27	181	177	172	158
Składki na fundusz zdrowia od osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	28	8	12	16	23
Świadczenia rodzinne, alimentacyjne, pielęgnacyjne, składki na ubezpieczenie społeczne od osób pobierających	29	2 788	3 141	3 000	3 078

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
	Rok 2009	Rok 2010		
świadczenie pielęgnacyjne, koszty obsługi				

LICZBA OSÓB W PROJEKTACH EFS W GMINIE

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego	
	Rok 2009	Rok 2010			
LICZBA OSÓB W PROJEKTACH (wymienić jakie)					
"Aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców gminy Lubawka"	1	12	9	8	12

2.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadania zlecone w obszarze pomocy społecznej

W ramach zleconych zadań publicznych w latach 2009 – 2011 gmina współpracowała z organizacjami pozarządowymi, którym zleciła wykonanie zadań publicznych określonych w art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego w obszarze pomocy społecznej. Wartość zrealizowanych zadań w okresie 2009-2011 wyniosła 43 tys. zł. W 2012 roku gmina prognozuje zawrzeć 4 umowy współpracy z organizacjami pozarządowymi i zlecić zadania o wartości 13 tys. zł. Dodatkowo MGOPS w Lubawce zleca wykonywanie usług opiekuńczych organizacji pozarządowej tj. PKPS. Jest to jedyna organizacja pozarządowa, która wykonuje zadania pomocy społecznej określone w ustawie o pomocy społecznej.

WSPÓŁPRACA GMINY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI - ZADANIA ZLECONE W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego	
	Rok 2009	Rok 2010			
ZLECONE ZADANIA PUBLICZNE – Ar. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego					
Liczba organizacji pozarządowych posiadająca umowy współpracy (zleceń zadań)	1	4	5	4	5
Wartość zleconych zadań publicznych organizacjom pozarządowym	2	137	139	134	133
WYBRANY RODZAJ USŁUG POMOCY SPOŁECZNEJ PROWADZONYCH PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE					
Usługi opiekuńcze					
Liczba zleceń dla organizacji pozarządowych	3	1	1	1	1
Wartość zleceń w tys. zł	4	124	129	114	120
Specjalistyczne usługi opiekuńcze					
Liczba zleceń dla organizacji pozarządowych	5	0	0	0	0
Wartość zleceń w tys. zł	6	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognozy roku następnego
	Rok 2009	Rok 2010		
Prowadzenie placówki pomocy społecznej				
Liczba zleceń dla organizacji pozarządowych	7	0	0	0
Wartość zleceń w tys zł	8	0	0	0

2.10. Wskaźniki oceny zasobów pomocy społecznej

2.10.1. Wskaźnik wykształcenia pracowników socjalnych

	liczba pracowników socjalnych posiadających wyższe wykształcenie	liczba wszystkich pracowników socjalnych zatrudnionych w ośrodku	wartość wskaźnika $(k1/k2) \times 100\%$ (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	1	6	17	X
2010	1	6	17	100
2011	1	6	17	100
2012 prognozy	1	6	17	100

2.10.2. Wskaźnik profesjonalizacji kadry ośrodka

	kierownicy i pracownicy socjalni posiadających specjalizację z organizacji z pomocy społecznej	pozostali pracownicy posiadający specjalizację z organizacji z pomocy społecznej*	liczba wszystkich pracowników OPS	wartość wskaźnika $(k1+k2)/k3 \times 100\%$ (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4	5
2009	1	0	25	4	X
2010	1	0	25	4	100
2011	1	0	26	4	100
2012 prognozy	1	0	23	4	100

* nie ujęci w kolumnie 1

2.10.3. Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych I

	liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację I st. w zawodzie	liczba wszystkich pracowników socjalnych zatrudnionych w ośrodku	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	5	6	83	X
2010	5	6	83	100
2011	5	6	83	100
2012 prognozy	5	6	83	100

2.10.4. Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych II

	liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację II st. w zawodzie	liczba wszystkich pracowników socjalnych zatrudnionych w ośrodku	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	0	6	0	X
2010	0	6	0	0
2011	0	6	0	0
2012 prognozy	0	6	0	0

2.10.5. Wskaźnik wolontariatu w OPS

	liczba wolontariuszy	liczba wszystkich zatrudnionych w ośrodku w przeliczeniu na etaty	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	0	13,75	0	X
2010	0	15,38	0	0
2011	0	14,38	0	0
2012 prognozy	0	14,38	0	0

2.10.6. Wskaźnik zatrudnienia subsydiowanego OPS

	liczba osób zatrudnionych w ramach zatrudnienia subsydiowanego (prace interwencyjne, staże, roboty publiczne) w przeliczeniu na etaty (uwzględniając pracowników oddelegowanych do pracy w innych jednostkach)	liczba wszystkich zatrudnionych w ośrodku w przeliczeniu na etaty	wartość wskaźnika $(k1/k2) \times 100\%$ (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	1,00	13,75	7	X
2010	3,00	15,38	20	286
2011	2,00	14,38	14	70
2012 prognozy	1,00	14,38	7	50

2.10.7. Wskaźnik funkcji administracyjnych ośrodka (biurokratyzacji)

	liczba pracowników administracyjnych*	liczba wszystkich osób zatrudnionych w ośrodku	wartość wskaźnika $(k1/k2) \times 100\%$ (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	10	25	40	X
2010	10	25	40	100
2011	10	26	38	95
2012 prognozy	10	23	43	113

*Pod uwagę należy wziąć liczbę zatrudnionych osób bez względu na formę zatrudnienia (umowa o pracę, umowa o dzieło, umowa zlecenie itd.) oraz bez względu na liczbę etatów

2.10.8. Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej I

	liczba pracowników socjalnych w przeliczeniu na pełne etaty	liczba mieszkańców gminy	wartość wskaźnika $(k1 \times 2000) / k2$	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	6,00	11 439	1,05	X
2010	6,00	11 702	1,03	98
2011	6,00	11 644	1,03	100
2012 prognozy	6,00	11 620	1,03	100

2.10.9. Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej II

	liczba pracowników socjalnych w przeliczeniu na pełne etaty	liczba rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną	wartość wskaźnika (k1x50)/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	6,00	388	0,77	X
2010	6,00	385	0,78	101
2011	6,00	369	0,81	104
2012 prognozy	6,00	370	0,81	100

2.10.10. Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej III

	liczba osób korzystających z pomocy	liczba pracowników socjalnych w przeliczeniu na etaty	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	837	6,00	139,50	X
2010	878	6,00	146,33	105
2011	899	6,00	149,83	102
2012 prognozy	900	6,00	150,00	100

2.10.11. Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej IV

	liczba rodzin korzystających z pomocy	liczba pracowników socjalnych w przeliczeniu na etaty	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	500	6,00	83,33	X
2010	486	6,00	81,00	97
2011	478	6,00	79,67	98
2012 prognozy	480	6,00	80,00	100

2.10.12. Wskaźnik zespołów pracy socjalnej i integracji społecznej

	liczba zespołów pracy socjalnej i integracji społecznej	liczba OPS w województwie	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	0	X	X	X
2010	0	X	X	X

	liczba zespołów pracy socjalnej i integracji społecznej	liczba OPS w województwie	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2011	0	X	X	X
2012 prognozy	0	X	X	X

2.10.13. Wskaźnik utrzymania OPS

	wydatki na utrzymanie i prowadzenie ośrodka w zł	wydatki na realizację zadań pomocy i integracji społecznej ogółem w zł bez względu na źródło finansowania	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	687 000	699 000	98	X
2010	746 000	770 000	97	99
2011	782 000	806 000	97	100
2012 prognozy	798 000	810 000	99	102

2.10.14. Wskaźnik wydatków na inwestycje

	wydatki inwestycyjne w zł	wydatki na realizację zadań pomocy i integracji społecznej ogółem w zł bez względu na źródło finansowania	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	0	699 000	0	X
2010	0	770 000	0	0
2011	0	806 000	0	0
2012 prognozy	0	810 000	0	0

2.10.15. Wskaźnik aktywności OPS na rzecz lokalnej społeczności

	liczba programów osłonowych realizowanych przez OPS w zakresie pomocy społecznej (inne niż wymienione w kolumnie 2 i 3)	liczba konkursów ogłaszanych przez MPiPS do których OPS został zakwalifikowany	liczba projektów uruchamianych w ramach środków UE, w których OPS bierze udział
	1	2	3
2009	0	0	1
2010	0	0	1
2011	0	0	1
2012 prognozy	0	1	1

2.10.16. Wskaźnik deprywacji lokalnej

	liczba osób korzystających z pomocy społecznej*	liczba mieszkańców gminy	wartość wskaźnika (k1x1000)/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	837	11 439	73,17	X
2010	878	11 702	75,03	103
2011	899	11 644	77,21	103
2012 prognozy	900	11 620	77,45	100

*liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie niezależnie od jego formy

2.10.17. Wskaźnik pomocy pieniężnej

	liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych	liczba osób korzystających z pomocy społecznej	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	430	837	51	X
2010	435	878	50	98
2011	438	899	49	98
2012 prognozy	450	900	50	102

2.10.18. Wskaźnik pomocy z powodu ubóstwa

	liczba osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa	liczba osób korzystających z pomocy społecznej	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	16	837	2	X
2010	10	878	1	50
2011	21	899	2	200
2012 prognozy	25	900	3	150

2.10.19. Wskaźnik bezrobocia w gminie

	liczba osób bezrobotnych w gminie	liczba mieszkańców gminy	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	839	11 439	7	X
2010	838	11 702	7	100
2011	815	11 644	7	100
2012 prognozy	820	11 620	7	100

2.10.20. Wskaźnik pomocy z powodu bezrobocia

	liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia	liczba osób bezrobotnych w gminie	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	503	839	60	X
2010	555	838	66	110
2011	555	815	68	103
2012 prognozy	560	820	68	100

2.10.21. Wskaźnik II pomocy z powodu bezrobocia

	liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia	liczba osób korzystających z pomocy społecznej	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	503	837	60	X
2010	555	878	63	105

	liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia	liczba osób korzystających z pomocy społecznej	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2011	555	899	62	98
2012	560	900	62	100

2.10.22. Wskaźnik pomocy z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby

	liczba osób korzystających z pomocy z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	liczba osób korzystających z pomocy	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	284	837	34	X
2010	293	878	33	97
2011	337	899	37	112
2012 prognozy	340	900	38	103

2.10.23. Wskaźnik pomocy z powodu niepełnosprawności

	liczba osób korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności	liczba osób korzystających z pomocy	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	246	837	29	X
2010	249	878	28	97
2011	273	899	30	107
2012 prognozy	275	900	31	103

2.10.24. Wskaźnik pomocy z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej

	liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej	liczba osób korzystających z pomocy	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	270	837	32	X
2010	271	878	31	97
2011	369	899	41	132

	liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej	liczba osób korzystających z pomocy	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2012 prognozy	370	900	41	100

2.10.25. Wskaźnik pomocy z powodu bezdomności

	liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezdomności	liczba osób korzystających z pomocy	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	11	837	1	X
2010	12	878	1	100
2011	14	899	2	200
2012 prognozy	15	900	2	100

2.10.26. Wskaźnik indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności

	liczba osób z indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności	liczba osób korzystających z pomocy z tytułu bezdomności	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	0	11	0	X
2010	0	12	0	0
2011	0	14	0	0
2012 prognozy	0	15	0	0

2.10.27. Wskaźnik pomocy z powodu alkoholizmu

	liczba osób korzystających z pomocy z powodu alkoholizmu	liczba osób korzystających z pomocy	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	165	837	20	X
2010	192	878	22	110
2011	229	899	25	114
2012 prognozy	230	900	26	104

2.10.28. Wskaźnik pomocy z powodu narkomanii

	liczba osób korzystających z pomocy z powodu narkomanii	liczba osób korzystających z pomocy	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	1	837	0	X
2010	4	878	0	0
2011	4	899	0	0
2012 prognozy	4	900	0	0

2.10.29. Wskaźnik niebieskiej karty

	liczba wypełnionych niebieskich kart	liczba rodzin zagrożonych przemocą	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	74	52	142	X
2010	62	43	144	101
2011	49	38	129	90
2012 prognozy	40	32	125	97

2.10.30. Wskaźnik korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych

	liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w ramach zadań własnych gminy	liczba mieszkańców gminy	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	32	11 439	0	X
2010	31	11 702	0	0
2011	32	11 644	0	0
2012 prognozy	32	11 620	0	0

	liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w ramach zadań własnych gminy w wieku 18-40 lat	liczba mieszkańców gminy w wieku 18-40 lat	wartość wskaźnika $(k1/k2) \times 100\%$ (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	0	3 966	0	X
2010	0	3 987	0	0
2011	0	3 989	0	0
2012 prognozy	0	3 980	0	0

	liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w ramach zadań własnych gminy w wieku 41-60 lat	liczba mieszkańców gminy w wieku 41-60 lat	wartość wskaźnika $(k1/k2) \times 100\%$ (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	7	3 427	0	X
2010	7	3 364	0	0
2011	6	3 320	0	0
2012 prognozy	6	3 297	0	0

	liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w ramach zadań własnych gminy w wieku 61-70 lat	liczba mieszkańców gminy w wieku 61-70 lat	wartość wskaźnika $(k1/k2) \times 100\%$ (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	5	903	1	X
2010	4	1 015	0	0
2011	6	1 106	1	0
2012 prognozy	6	1 218	0	0

	liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w ramach zadań własnych gminy w wieku 71-80 lat	liczba mieszkańców gminy w wieku 71-80 lat	wartość wskaźnika $(k1/k2) \times 100\%$ (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	9	595	2	X
2010	7	607	1	50
2011	8	607	1	100
2012 prognozy	7	675	1	100

	liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w ramach zadań własnych gminy w wieku 81 lat i więcej	liczba mieszkańców gminy w wieku 81 lat i więcej	wartość wskaźnika $(k1/k2) \times 100\%$ (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	11	271	4	X
2010	13	333	4	100
2011	12	383	3	75
2012 prognozy	13	424	3	100

2.10.31. Wskaźnik korzystających z usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

	liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ogółem	liczba mieszkańców gminy	wartość wskaźnika $(k1/k2) \times 100\%$ (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	2	11 439	0	X
2010	2	11 702	0	0
2011	1	11 644	0	0
2012 prognozy	1	11 620	0	0

	liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ogółem w wieku 18-40 lat	liczba mieszkańców gminy w wieku 18-40 lat	wartość wskaźnika $(k1/k2) \times 100\%$ (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	2	3 966	0	X
2010	2	3 987	0	0
2011	1	3 989	0	0
2012 prognozy	1	3 980	0	0

	liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ogółem w wieku 41-60 lat	liczba mieszkańców gminy w wieku 41-60 lat	wartość wskaźnika $(k1/k2) \times 100\%$ (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	0	3 427	0	X
2010	0	3 364	0	0
2011	0	3 320	0	0
2012	0	3 297	0	0

	liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ogółem w wieku 61-70 lat	liczba mieszkańców gminy w wieku 61-70 lat	wartość wskaźnika $(k1/k2) \times 100\%$ (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	0	903	0	X
2010	0	1 015	0	0
2011	0	1 106	0	0
2012 prognozy	0	1 218	0	0

	liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ogółem w wieku 71-80 lat	liczba mieszkańców gminy w wieku 71-80 lat	wartość wskaźnika $(k1/k2) \times 100\%$ (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	0	595	0	X
2010	0	607	0	0
2011	0	607	0	0
2012 prognozy	0	675	0	0

	liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ogółem w wieku 81 lat i więcej	liczba mieszkańców gminy w wieku 81 lat i więcej	wartość wskaźnika $(k1/k2) \times 100\%$ (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	0	271	0	X
2010	0	333	0	0
2011	0	383	0	0
2012 prognozy	0	424	0	0

2.10.32. Wskaźnik reintegracji społeczno-zawodowej

	liczba osób z indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego plus osób z kontraktami socjalnym w KIS	liczba osób bezrobotnych w gminie	wartość wskaźnika $(k1/k2) \times 100\%$ (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	0	839	0	X
2010	0	838	0	0
2011	0	815	0	0
2012 prognozy	0	820	0	0

2.10.33. Wskaźnik zaspokojenia potrzeb mieszkalnictwa socjalnego

	liczba rodzin / osób zajmujących lokale socjalne (mieszkania kontraktowe)	liczba rodzin/osób oczekujących na lokal socjalny (mieszkanie kontraktowe)	wartość wskaźnika (k1x100)/(k1+k2)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	32	27	54	X
2010	59	23	72	133
2011	58	29	67	93
2012 prognozy	58	22	73	109

2.10.34. Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w domach pomocy społecznej o zasięgu gminnym

	liczba osób umieszczonych w domu pomocy społecznej o zasięgu gminnym	liczba osób oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej o zasięgu gminnym	wartość wskaźnika (k1x100)/(k1+k2)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	0	0	0	X
2010	0	0	0	0
2011	0	0	0	0
2012 prognozy	0	0	0	0

2.10.35. Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w mieszkaniach chronionych

	liczba osób umieszczonych w mieszkaniu chronionym	liczba osób oczekujących na umieszczenie w mieszkaniu chronionym	wartość wskaźnika (k1x100)/(k1+k2)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	0	0	0	X
2010	0	0	0	0
2011	0	0	0	0
2012 prognozy	0	0	0	0

2.10.36. Wskaźnik miejsc dla bezdomnych

	liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezdomności	łączna liczba miejsc pobytu w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	11	0	0	X
2010	12	0	0	0
2011	14	0	0	0
2012	15	0	0	0

2.10.37. Wskaźnik kontraktu socjalnego

	liczba osób objętych kontraktami socjalnymi	liczba osób korzystających z pomocy	wartość wskaźnika (k1/k2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	64	837	8	X
2010	73	878	8	100
2011	89	899	10	125
2012 prognozy	90	900	10	100

2.10.38. Wskaźnik wysokości zasiłku stałego dla osoby samotnie gosp.

	wartość wypłaconych zasiłków stałych dla osoby samotnie gospodarującej	liczba wypłaconych zasiłków stałych dla osoby samotnie gospodarującej	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	170 829	443	385,62	X
2010	192 831	487	395,96	103
2011	203 761	512	397,97	101
2012 prognozy	225 500	550	410,00	103

2.10.39. Wskaźnik wysokości zasiłku stałego dla osoby pozostającej w rodzinie

	wartość wypłaconych zasiłków stałych dla osoby pozostającej w rodzinie	liczba wypłaconych zasiłków stałych dla osoby pozostającej w rodzinie	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	14 995	96	156,20	X

	wartość wypłaconych zasiłków stałych dla osoby pozostającej w rodzinie	liczba wypłaconych zasiłków stałych dla osoby pozostającej w rodzinie	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2010	12 056	100	120,56	77
2011	18 743	111	168,86	140
2012 prognozy	25 500	145	175,86	104

2.10.40. Wskaźnik wysokości zasiłku okresowego

	wartość wypłaconych zasiłków okresowych ogółem	liczba wypłaconych zasiłków okresowych ogółem	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	589 000	2 159	272,81	X
2010	577 000	2 131	270,76	99
2011	564 000	2 090	269,86	100
2012 prognozy	580 000	2 055	282,24	105

	wartość wypłaconych zasiłków okresowych z powodu bezrobocia	liczba wypłaconych zasiłków okresowych z powodu bezrobocia	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	560 466	1 980	283,06	X
2010	549 712	1 952	281,61	99
2011	522 760	1 883	277,62	99
2012	537 590	1 850	290,59	105

	wartość wypłaconych zasiłków okresowych z powodu długotrwałej choroby	liczba wypłaconych zasiłków okresowych z powodu długotrwałej choroby	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	9 849	57	172,79	X
2010	18 290	64	285,78	165
2011	7 197	41	175,54	61
2012 prognozy	7 400	40	185,00	105

	wartość wypłaconych zasiłków okresowych z powodu niepełnosprawności	liczba wypłaconych zasiłków okresowych z powodu niepełnosprawności	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	18 333	122	150,27	X
2010	8 508	114	74,63	50
2011	13 112	92	142,52	191
2012 prognozy	14 485	90	160,94	113

	wartość wypłaconych zasiłków okresowych z powodu możliwości utrzymania uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	liczba wypłaconych zasiłków okresowych z powodu możliwości utrzymania uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	0	0	0,00	X
2010	239	1	239,00	0
2011	1 424	6	237,33	99
2012 prognozy	1 465	6	244,17	103

2.10.41. Wskaźnik wysokości zasiłku celowego na osobę

	wartość wypłaconych zasiłków celowych	liczba osób którym wypłacono zasiłek celowy	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	249 000	410	607,32	X
2010	232 000	390	594,87	98
2011	214 000	372	575,27	97
2012 prognozy	134 000	350	382,86	67

2.10.42. Wskaźnik częstotliwości zasiłku stałego dla osoby samotnie gosp.

	liczba wypłaconych zasiłków stałych dla osób samotnie gospodarujących	liczba osób samotnie gospodarujących którym wypłacono zasiłek stały	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	443	44	10,07	X
2010	487	46	10,59	105
2011	512	54	9,48	90
2012 prognozy	550	54	10,19	107

2.10.43. Wskaźnik częstotliwości zasiłku stałego dla osoby pozostającej w rodzinie

	liczba wypłaconych zasiłków stałych dla osoby pozostającej w rodzinie	liczba osób pozostających w rodzinie którym wypłacono zasiłek stały	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	96	11	8,73	X
2010	100	11	9,09	104
2011	111	13	8,54	94
2012 prognozy	145	13	11,15	131

2.10.44. Wskaźnik częstotliwości zasiłku okresowego

	liczba wypłaconych zasiłków okresowych ogółem	liczba osób którym wypłacono zasiłek okresowy ogółem	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	2 159	307	7,03	X
2010	2 131	309	6,90	98
2011	2 090	302	6,92	100
2012 prognozy	2 055	300	6,85	99

	liczba wypłaconych zasiłków okresowych z powodu bezrobocia	liczba osób którym wypłacono zasiłek okresowy z powodu bezrobocia	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	1 980	266	7,44	X
2010	1 952	271	7,20	97

	liczba wypłaconych zasiłków okresowych z powodu bezrobocia	liczba osób którym wypłacono zasiłek okresowy z powodu bezrobocia	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2011	1 883	266	7,08	98
2012 prognozy	1 850	264	7,01	99

	liczba wypłaconych zasiłków okresowych z powodu długotrwałej choroby	liczba osób którym wypłacono zasiłek okresowy z powodu długotrwałej choroby	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	57	20	2,85	X
2010	64	19	3,37	118
2011	41	18	2,28	68
2012 prognozy	40	18	2,22	97

	liczba wypłaconych zasiłków okresowych z powodu niepełnosprawności	liczba osób którym wypłacono zasiłek okresowy z powodu niepełnosprawności	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	122	21	5,81	X
2010	114	21	5,43	93
2011	92	20	4,60	85
2012 prognozy	90	20	4,50	83

	liczba wypłaconych zasiłków okresowych z powodu możliwości utrzymania uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	liczba osób którym wypłacono zasiłek okresowy z powodu możliwości utrzymania uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	0	0	0,00	X
2010	1	1	1,00	0

	liczba wypłaconych zasiłków okresowych z powodu możliwości utrzymania uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	liczba osób którym wypłacono zasiłek okresowy z powodu możliwości utrzymania uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	wartość wskaźnika k1/k2	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2011	6	4	1,50	150
2012 prognozy	6	4	1,50	100

2.10.45. Wskaźnik odmów

	liczba decyzji odmownych	liczba wszystkich decyzji przyznających zasiłek / usługę ogółem	wartość wskaźnika (k1x100)/(k1+k2)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	13	2 299	0,56	X
2010	63	2 425	2,53	452
2011	26	2 270	1,13	45
2012 prognozy	30	2 300	1,29	114

2.10.46. Wskaźnik odmów z powodu nie spełnienia kryterium dochodowego

	liczba decyzji odmownych z powodu nie spełnienia kryterium dochodowego	liczba wszystkich decyzji odmownych	wartość wskaźnika (k1/K2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	5	13	38	X
2010	21	63	33	87
2011	16	26	62	188
2012 prognozy	18	30	60	97

2.10.47. Wskaźnik odmów z powodu braku środków

	liczba decyzji odmownych z powodu braku środków	liczba wszystkich decyzji odmownych	wartość wskaźnika (k1/K2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2009	0	13	0	X
2010	36	63	57	0

	liczba decyzji odmownych z powodu braku środków	liczba wszystkich decyzji odmownych	wartość wskaźnika (k1/K2)x100% (wartość procentowa)	dynamika (wartość procentowa)
	1	2	3	4
2011	0	26	0	0
2012 prognozy	0	30	0	0

3. WNIOSKI KOŃCOWE

W Gminie Lubawka działania ośrodka pomocy społecznej są skierowane do wszystkich grup społecznych, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej i nie mogą jej przetrwać wykorzystując własne możliwości i uprawnienia. Wiodącą grupą wymagającą wsparcia są osoby pozostające bez pracy, a szczególnie Ci, którzy są osobami długotrwale bezrobotnymi. Osoby te najczęściej równocześnie dotknięte są innymi dysfunkcjami np. długotrwałą chorobą, czy niepełnosprawnością. Występuje tendencja wzrostowa liczby osób, które nabywają uprawnienia do zasiłku stałego. Grupa ta powinna korzystać z działań wspierających, poprzez programy realizowane przez specjalistów terapeutów, psychologów, które zmodyfikują postawę życiową klienta, wdrożą zasady współżycia społecznego. Wprowadzenie tej formy wsparcia jest trudne z uwagi na konieczność nakładów finansowych. W obecnym modelu pracy ośrodka pomocy zatrudnienie specjalistów w odpowiedniej do potrzeb ilości godzin, jest za dużym obciążeniem finansowym dla gminy. Stąd też obecnie zabezpieczamy rozpoznane potrzeby w niewielkiej części. Zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej jest determinowane nie tylko przez warunki na rynku pracy oraz sytuację dochodową mieszkańców, ale i przez strukturę demograficzną i zdrowotną ludności zamieszkującej na terenie gminy. Wśród danych na znaczeniu zyskują te, które obrazują, iż kolejną dużą grupę osób korzystających z pomocy, stanowią osoby długotrwale i ciężko chore oraz niepełnosprawne. W grupie tej znajdują się osoby objęte pomocą finansową, osoby objęte pomocą w formie usług opiekuńczych, jak również osoby umieszczone w domach pomocy społecznej (poza terenem naszej gminy). W przypadku osób starszych i przewlekle chorych w istotny sposób zwiększa się zapotrzebowanie na świadczenia w postaci usług opiekuńczych, jak i pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Dane te powinny być pomocne przy planowaniu budżetu i rozwoju tej sfery świadczeń realizowanych przez ośrodek pomocy społecznej. Elementem pozytywnym w sprawowaniu opieki nad chorym członkiem rodziny tj. matką, ojcem jest możliwość korzystania ze świadczenia pielęgnacyjnego przez dorosłe dzieci, wnuki, które z powodu opieki, rezygnują bądź nie podejmują zatrudnienia. Ilość osób korzystająca z tej formy wsparcia ulega znacznemu zwiększeniu.

Wśród sytuacji wymagających interwencji ze strony pomocy społecznej coraz częściej pojawia się również problem bezradności rodzin w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm oraz bezdomność. Problemy te rodzą potrzeby związane z organizacją placówek opiekuńczo wychowawczych jak i placówek udzielających schronienia osobom bezdomnym. W przypadku bezdomności mamy do czynienia z dwoma obszarami zadań: do jednego należy udzielanie doraźnego lub długotrwałego wsparcia i schronienia, a drugim są wysiłki na rzecz reintegracji osób bezdomnych i zwalczania ich wykluczenia społecznego.

Realizacja zadań pomocy społecznej jest finansowana z dwóch źródeł: z budżetu państwa i z budżetu samorządu terytorialnego. Budżet państwa przeznacza środki na sfinansowanie zadań zleconych gminie. Z budżetu gminy są finansowane zadania własne gminy, niektóre z nich są dotowane przez budżet państwa. Wsparcie ze strony budżetu państwa wydaje się bardzo uzasadnione, ponieważ pozwala OPS realizować regularnie chociaż wybrane formy wsparcia.

Zasoby pomocy społecznej powinny być traktowane jako ramy dla działania tej instytucji w skali lokalnej. Dbałość o nie ze strony samorządów warunkuje bowiem działanie pomocy społecznej i determinuje jakość udzielanych świadczeń, co w konsekwencji decyduje o ocenie jednostek samorządu terytorialnego jako podmiotów pomocy społecznej.

Realizowana na terenie gminy pomoc społeczna jest taką samą polityką, jak każdy inny obszar lokalnej polityki społecznej. Oznacza to, że ma ona swoje cele, strategię i perspektywę finansową. Pomoc społeczna nie może działać tylko doraźnie, ale musi prowadzić działania długookresowo, żeby działania spowodowały wyposażenie klienta w przysłowiową wędkę i umiejętności do złowienia ryby. Doraźne działanie pomocy społecznej jest reakcją na pojawiające się deficyty w zaspakajaniu potrzeb i nie daje możliwości podjęcia działań wspierających zmierzających do resocjalizacji.

Realizacja odpowiedzialnej i skutecznej POLITYKI POMOCY SPOŁECZNEJ wymaga:

- wiedzy o kierunkach i skali procesów demograficznych, zmianach struktury demograficznej ludności i konsekwencjach tych procesów;
- wiedzy o sytuacji ekonomicznej i społecznej mieszkańców, szczególnie o źródłach utrzymania ludności, aktywności zawodowej oraz o możliwościach zaspakajania potrzeb ludności;
- poszukiwania instrumentów pozwalających na ocenę efektywności wydatków, ale równoczesnego zachowania świadomości, że większość wydatków na pomoc społeczną charakteryzuje się tym, że przynoszą niemierzalne lub trudno mierzalne efekty;
- informowania społeczności lokalnej o działaniach samorządu w zakresie rozwiązywania problemów społecznych za pośrednictwem pomocy społecznej (celach, środkach, nakładach i konkretnych rezultatach);
- prezentacji dobrych praktyk z zakresu wolontariatu i samopomocy;
- popularyzacji działalności organizacji pozarządowych w sferze pomocy społecznej jako ważnych partnerów samorządu, skutecznie uczestniczących w podejmowanych w interesie całej społeczności działaniach;

Ponadto należy dążyć do:

- rozbudowy bazy usług w domach pomocy społecznej;
- rozbudowy zakresu usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania;
- rozbudowy infrastruktury pomocy społecznej, by zapewnić działania prewencyjne, wczesną interwencję w przypadku powstania sytuacji kryzysowej oraz kompetentną pomoc w wyjściu z trudnej sytuacji życiowej.